

LA CONVIDADA

CAMILA PÉREZ CAMINA PEL CENTRE de Buenos Aires. Té les mans enfonsades a les butxaques de l'abric i els peus li pesen sobre la vorera mullada. Acaba de sortir del despatx d'un advocat i encara li ressona al cap aquella veu pausada, la manera com li ha dit que el cas és complicat, que sense proves tot es redueix a la paraula d'ella contra la d'una institució intocable.

Ja ho ha sentit moltes vegades. La primera, fa gairebé deu anys, quan va visitar un advocat prestigiós recomanat per una amiga. Quan es van asseure, darrere una taula imponent i davant d'uns prestatges atapeïts de llibres, la primera pregunta de l'advocat va ser:

—Té proves del que m'acaba d'explicar?

Ella va respondre que no, que només tenia la seva paraula.

Havia passat vint anys dins aquella institució. La van traslladar d'Asunción a Buenos Aires sense demanar-li permís, sense cap paper que justificués el viatge. I allà va romandre, atrapada, fins que en va poder sortir després de moltes dificultats. Sempre havia treballat, però no existia cap prova material d'aquella feina. Sense contracte, sense rebut de sou, sense cap registre oficial. No tenia res més enllà de les cicatrius invisibles que li havien quedat.

—Comprenc que això deu ser molt dur —li va dir l'advocat—, però davant d'un tribunal és molt difícil de provar.

I, en dir-ho, va arronsar les espatlles.

—Dubto que hi poguéssim fer res. La lluita seria dura i, probablement, inútil.

I llavors ho va deixar estar. Ara, amb cinquanta anys i una filla adolescent, ha decidit tornar-ho a intentar. L'advocat que l'ha atès aquesta vegada és afable, sembla compromès amb les causes justes i assegura que vol ajudar-la. Però s'ha curat en salut. No pot prometre-li res, perquè, com aquell primer advocat de fa dues dècades, creu que no serà fàcil.

—Ho entenc perfectament, Camila —li ha dit, amb veu baixa, gairebé com si volgués que ningú més el sentís—. Però si no hi ha cap document, si no hi ha testimonis, si no hi ha manera de demostrar que vostè existia dins d'aquell sistema, se'ns farà molt costerut.

Ella ha assentit amb un gest gairebé imperceptible, perquè sabia molt bé com seguiria la conversa.

—Què vol dir “no existia”? —ha preguntat finalment amb un fil de veu.

Ell ha fet un gest lent, com si volgués ser delicat:

—Vull dir... legalment. Vostè no figura enlloc. No va signar res, no va cobrar, no té cap contracte que pugui aportar. El que va viure, Camila... difícilment es pot traduir en una demanda davant un tribunal.

—I llavors què faig? —ha preguntat ella amb més cansament que ràbia.

L'advocat ha callat. Només l'ha mirat. I aquest silenci se li ha fet més insuportable que qualsevol resposta. No tant per ella com per la seva filla. Perquè la filla li comença a fer preguntes. L'altre dia li va demanar:

—Per què no tens fotos de quan eres jove?

Camila va somriure i li va respondre amb una mentida petita, protectora. Però després, tancada al bany, va plorar

en silenci. Perquè no hi ha fotos. Perquè durant vint anys va ser invisible, i perquè no sap com explicar-li tot el que va significar viure sense existir.

Té por que un dia la filla vulgui saber-ho tot. Té por que la miri amb llàstima, o amb incomprensió. Té por que repeteixi algun dia els seus passos.

L'advocat li ha preguntat per la filla. I ella li ha respost que sí, que també ho fa per Clara. Però no ha sabut dir res més.

—Vol que la noia ho sàpiga?

—Encara no n'estic segura —ha respost Camila, i en dir això ha sentit una mena de buit a l'interior del pit.

Potser només vol que tot aquell dolor no sigui del tot inútil.

En sortir del despatx, les paraules de l'advocat li ressonen dins el cap mentre creua un carrer ple de gent que no li presta atenció. A tot arreu hi ha llums encesos, cotxes que passen al ritme incessant de la ciutat. Un grup d'estudiants riu a la terrassa d'un bar, una parella discuteix a la cantonada, un home llegeix el diari recolzat en un quiosc mentre fa glops d'un mate, un venedor ambulat crida les ofertes del dia. Té la impressió que totes aquestes vides són lliures, independents. Però ella continua atrapada en un passat que no li pertany, en una lluita que no ha triat, en una càrrega que no sap si algun dia podrà deixar enrere.

S'atura davant dels finestrals d'una cafeteria. A través del vidre, observa la cambrera, una noia molt jove amb el cabell recollit en una trena que retira unes tasses amb gestos automàtics. No deu tenir més de vint anys. Porta una brusa blanca i uns pantalons negres quan Camila la veu netejar la taula sense pressa, amb la mirada absent.

Un nus li oprimeix l'estómac. Recorda.

Ella també ha estat aquella noia. Fregant taules. Rentant plats. Escombrant terres. Però sense sou, sense propines, sense cap dret.

“Déu t’ho recompensarà.”

Sempre la mateixa frase.

“Déu veu el teu sacrifici.”

L'aire se li fa pesat als pulmons mentre els records s'imposen. Està agenollada en un bany masculí, fregant amb força, amb les mans plenes de nafres i el sabó que li esquerda la pell, el fred del terra que li perfora els genolls.

“Jesús va morir a la creu per nosaltres, Camila. Com pots ser tan egoista?” La veu de la directora ressona dins el seu crani. “Cada gota de suor és una ofrena.”

Fa un pas enrere i aparta la mirada de la noia de la cafeteria. Però el record ja s'ha aferrat al seu cos com una ombra.

Camina de nou, més de pressa, intentant deixar enrere la sensació que un pes li oprimeix el pit. La ciutat segueix bullint al seu voltant, però ella resta capficada. És la mateixa sensació que l'acompanyava cada nit quan es ficava al llit sobre un tauler de fusta, amb el cos esgotat, amb les mans adolorides, amb la boca seca per la falta de paraules. Sense proves.

La ràbia li puja per la gola. Intenta contenir-la, però és massa gran, massa antiga, massa arrelada. Per què no l'ha ajudat mai ningú? Per què el món ha seguit girant mentre ella quedava atrapada entre aquelles parets, servint homes que mai li han dirigit la paraula, resant a un Déu que mai li ha respost?

Es deixa caure en un banc d'una placeta i veu com un *colectivo* passa grinyolant davant seu deixant anar una bafarada de gasoil. El fred de la fusta li travessa la roba. Respira intentant calmar-se. Treu el mòbil de la bossa i l'encén.

Cap trucada nova. Cap missatge.

L'advocat ha estat clar: “l'Opus Dei negarà els fets, ignorarà les denúncies, allargarà el procés fins que et cansis i l'abandonis”.

Es passa les mans per la cara. Té els ulls humits, però no plora. No li queden llàgrimes. Només cansament. Només el pes d'un passat que ja no pot treure's de sobre.

1980. Camila Pérez acaba de fer catorze anys i està asseguda a la vora del camí de terra, amb les cames creuades, jugant amb una branca seca que ha trobat en una vorera. L'aire és calent, dens, i fa l'olor de terra humida, la que queda d'una pluja d'estiu. Al seu voltant, les gallines picotegen i un gos escanyolit dorm sota l'ombra d'un arbre.

El seu poble és un petit municipi del departament de Caazapá, al Paraguai, a uns 313 km d'Asunción, la capital. Enclavat entre les serres de Monte Rosario, emergeix com un refugi enmig de la immensa verdor del país. Els carrers de terra, sovint polsosos sota el sol intens, serpentegen entre cases de fusta amb teulades de metall oxidat. Les façanes, descolorides, reflecteixen la pobresa dels seus habitants.

Més enllà del poble, els *cerros* Mbatoví, Verde i Tupasy s'alcen com guardians silenciosos, oferint una vista panoràmica de la naturalesa indòmita que envolta la regió. Els *arroyos* Tebicuarymí i Mboy Chini travessen els camps, proporcionant aigua fresca a les terres de conreu. La comunitat viu de l'agricultura; els homes treballen de sol a sol cultivant mandioca, blat de moro i soja.

La mare de Camila remena una olla d'arròs aquós sobre un foc de llenya. Fa dies que no tenen carn. Els *frijoles* s'han acabat fa dues setmanes, i les patates que queden són negres per dins. El pare encara no ha tornat del camp, on passa el dia sota el sol, doblegant l'esquena per arrencar males herbes d'una terra cada cop menys fèril. La roba de Camila abans era del seu germà gran, i abans d'ell, del tiet. Té forats, i la tela s'ha afinat tant que sembla que es trencarà només de tocar-la. Els seus germans més petits

juguen descalços, esquitxant-se amb l'aigua fangosa d'un bassal, amb la panxa inflada i els genolls pelats.

La vida al poble sempre és la mateixa. Els dies passen lents, repetint-se sense novetat, sense sorpreses, sense expectatives. Camila ha après que ningú no espera res. Que els pobres neixen per seguir sent pobres.

Està dibuixant línies a la terra humida quan veu dues dones que arriben pel camí principal. No són del poble. La seva roba és massa neta, els cabells massa ben pentinats. Duen faldilles llargues i camises de màniga curta, ben planxades. Caminen amb pas segur, amb un somriure amable i una mirada penetrant. Observen les cases de fusta, les teulades rovellades, els nens amb els peus nus, les dones que renten la roba al safareig col·lectiu.

Camila s'incorpora lleugerament i arrufa el front. No sap qui són, però li provoquen un cert neguit. Les dues visitants s'aturen davant d'un grup de dones grans que xerren sota l'ombra d'un arbre. No gaire lluny, unes nenes juguen a quic a amagar. Entre elles Camila, que mentre corre va cantant una cançó.

—*Buenas tardes* —saluda una d'elles amb una veu suau i educada, diferent.

Les dones del poble les miren amb curiositat i desconfiança. Ningú no ve mai aquí sense motiu. També les nenes les observen.

—*Buenas* —respon una de les àvies, seca, mentre segueix esgranant una panotxa de blat de moro.

—Som missioneres cristianes, membres de l'Opus Dei, i treballem ajudant les nenes perquè tinguin un futur millor. No és cap compromís religiós. És només una oportunitat perquè es formin, aprenguin un ofici i puguin ajudar les seves famílies.

Ajudar. Futur millor. Paraules que no tenen cap sentit per a qui ha passat tota la vida al mateix lloc sense que

res canviï. Però, tot i així, ressonen com un eco impossible d'ignorar.

Camila, que les ha escoltat, arronsa les espatlles. Recorda que la seva mare sempre diu que la gent de fora promet coses que després no compleix. Però també que els pobres no poden rebutjar res.

—Aquí tenim nenes molt bones —comenta una àvia, amb un to que oscil·la entre la broma i la cautela—. Observi si no les que juguen en aquell ròdol.

—Sí? —La dona de la faldilla fosca gira el cap i observa les nenes. Són noies de deu, onze, dotze anys, que aviat començaran a rentar roba com les seves mares, a cuinar per als seus germans petits, a casar-se massa aviat amb algun veí. Nenes que no tenen futur. Nenes sense opcions.

L'altra missionera s'acosta al grup i fixa els ulls en Camila, que és la més gran de totes.

—Nosaltres treballem en una escola a Asunción, la capital. Una escola catòlica de l'Opus Dei. Oferim educació i formació professional per a nenes de bons valors. Els ensenyem a treballar bé, a preparar-se per a una vida millor, perquè puguin ajudar les seves famílies.

Camila, que l'ha escoltat, obre lleugerament els ulls. Educació. Un futur...

Les altres nenes es miren entre elles; algunes amb fascinació, d'altres amb recel. Però cap no diu res. Només Camila sembla interpel·lada.

La dona de la faldilla fosca ho ha notat i li parla directament.

—No t'agradaria anar a viure a la capital? Formar-te en un centre catòlic, estudiar, aprendre un ofici i viure plenament la teva fe?

La proposta és atractiva. Sap que res d'això li serà permès si continua al poble. Ja ha deixat l'escola i ajuda una bugadera a rentar llençols als rentadors públics prop del riu per guanyar un peso.

—No sé què dirien els meus pares —respon, però als ulls se li ha encès una llum i les missioneres ho veuen.

—Podem parlar amb ells? —pregunta la dona amb veu dolça.

—Som molt pobres —diu Camila—. No podríem pagar res del que vostès ofereixen.

Les dones somriuen.

—Ningú no ha de pagar res. La caritat no es cobra. I això no és una vocació. Només un programa d'estudis i formació cristiana.

Camila no recorda gaire bé com va anar la cosa. Suposa que els seus pares van escoltar la cantarella de l'educació i de l'ofici que aprendria si marxava amb elles. A casa seva eren tan pobres que segurament van pensar que seria una boca menys i ho van acceptar.

Avui recorda l'estranya sensació que va provocar-li mirar pel vidre de darrere a l'autocar i veure com el seu poble s'allunyava i anava fent-se petit.

“Tornaré algun dia? —es va demanar—. Serà real aquest futur que m'han promès?”

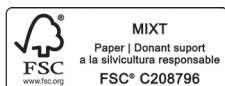
També recorda que unes llàgrimes li van lliscar per la galta.

El viatge a Asunción havia començat i la vida, tal com l'havia conegut fins aleshores, se li acabava.

© del text: Josep Maria Quintana Petrus, 2026
Drets d'edició negociats a través d'Asterisc Agents
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L., 2026
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: setembre de 2026
ISBN: 978-84-1303-741-7
DL: L 673-2026
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L.
www.bobala.cat

— imprès a **lleida** —

Paper certificat pel Forest Stewardship Council®

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.